

Výzva Budování kapacit pro rozvoj škol II
Povinně volitelná aktivita č. 7

Odborný a didaktický posudek programu

(vzor)

Dva odborné a didaktické posudky jsou součástí finální verze každého vytvořeného programu. Dva posuzovatelé zpracovávají posudky nezávisle jeden na druhém a současně se nepodíleli na tvorbě posuzovaných programů a s nimi souvisejících materiálů. Smysl a podmínky zpracování odborných a didaktických posudků jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část, kap. 5,2,4:

Případné připomínky a návrhy posuzovatelů příjemce vypořádá a zadá posuzovatelům (kteří zpracovali původní posudek) následně vypracování nového posudku. Podmínkou pro schválení výstupu jsou dva doporučující posudky, které budou součástí finální verze programu.

Schvalující posudky potvrzují soulad nově vytvořeného programu se zaměřením výzvy, soulad se strategickými dokumenty, s pojetím Kompetencí pro demokratickou kulturu, s požadavky na výstupy této aktivity a potvrzují potřebnou odbornou a didaktickou úroveň vytvořeného programu.

I.

Příjemce	Multikulturní centrum Praha
Registrační číslo projektu	CZ.02.3.68/0.0/0.0/16_032/0008273
Název projektu	Participace žáků na rozhodovacím procesu
Název vytvořeného programu	Žákovské review školy - <u>SS</u>
Pořadové číslo zprávy o realizaci, ke které je posudek dokládán	3.

II.

1. Celkové zhodnocení programu

a) *Je název programu srozumitelný a vyjadřuje jeho obsah?*

Ano. Jasně a přesně.

b) *Odpovídá název programu názvu, který příjemce uvedl do přílohy žádosti o podporu Přehled vytvářených programů a zvolených tematických oblastí?*

Ano, odpovídá.

c) *Je jasně stanoven cíl programu?*

Cíl programu je jasně, stručně a výstižně vymezen, tak aby došlo k rozvoji kompetencí pro demokratickou kulturu.

d) *Je dosažení vzdělávacího cíle programu reálné?*

Ano, přestože si program stanovuje ambiciózní cíl propojit rovinu výuky, školy i města, je realistický jak co do šíře probírané tematiky, tak odbornosti, nebo materiálnímu zajištění.

e) *Je vzdělávací cíl stanoven v souladu s Kompetencemi pro demokratickou kulturu – viz kap. 2 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano, vzdělávací cíl je stanoven v souladu s pravidly pro žadatele a je v souladu s Kompetencemi pro demokratickou kulturu, tak jak jsou popsány ve druhé kapitole dokumentu Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část.

f) *Pokud je program určen dětem a žákům, jsou rozvíjeny odpovídající klíčové kompetence? Je vzdělávací cíl stanoven v souladu s příslušným RVP?*

Veškeré odpovídající klíčové kompetence jsou v programu rozvíjeny, protože program je velmi propracovaný jak po informativní stránce, tak po stránce interaktivní. Vzdělávací cíl je stanoven v souladu s příslušným RVP.

g) *Pokud je program určen pedagogům, odpovídá vzdělávací cíl programu potřebám jejich pedagogické praxe?*

Veškeré části programu připravené pro pedagogy odpovídají potřebám pedagogické praxe. Pedagogové dostávají do rukou kvalitní nástroj, který je aplikovatelný do výuky, ale zároveň umožňuje rozvíjet pedagogovu vlastní práci a invenci.

h) *Je jasně stanovena cílová skupina?*

Ano, cílová skupina je jasně stanovena.

i) *Odpovídá zvolená cílová skupina programu údají, který uvedl příjemce do přílohy žádosti o podporu Přehled vytvářených programů a zvolených tematických oblastí?*

Ano, zvolená cílová skupina odpovídá údajům v žádostech.

j) *Odpovídá zaměření a obsah programu zvolené cílové skupině?*

Ano, zaměření a obsah programu odpovídá zvolené cílové skupině.

k) *Pokud se jedná o program s uzpůsobením pro žáky se SVP ve smyslu společného vzdělávání, je splněna podmínka, že jej mohou žáci se SVP bez problému absolvovat?*

Jak jsem avizoval již v jiných posudcích k dalším verzím programu. Nejsem odborníkem na speciální pedagogiku, ale podle mého laického názoru je program použitelný také pro žáky s SVP.

l) *Odpovídá obsah a pojetí programu Kompetencím po demokratickou kulturu a pojetí aktivity č. 7 ve výzvě?*

Ano, obsah a pojetí programu odpovídá Kompetencím po demokratickou kulturu a pojetí aktivity č. 7 ve výzvě.

m) *Není koncepce programu v rozporu s pojetím Kompetencí po demokratickou kulturu a pojetím aktivity č. 7 ve výzvě?*

Rozhodně ne.

n) *Odpovídá obsah programu zvolené tematické oblasti (viz kap. 5.2.4 Pravidel pro žadatele a příjemce – specifická část), kterou příjemce uvedl do přílohy žádosti o podporu Přehled vytvářených programů a zvolených tematických oblastí?*

Ano, obsah programu odpovídá zvolené tematické oblasti.

o) *Odpovídá hodinová dotace obsahu a cílům programu?*

Ano, hodinová dotace odpovídá obsahu a cílům programu, je přesně stanovena a je reálně uskutečnitelná.

p) *Je program zpracován na dostatečné grafické úrovni s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Zpracovatelé programu připravili jak materiály s využitím vzoru přílohy pro vzdělávací program, čímž dodrželi daná kritéria zpracování, ale pokud se nemýlím, obohatili navíc materiály o vlastní podpůrné materiály s prezentacemi, apod. Program je ve všech těchto ohledech zpracován na dobré grafické úrovni s tím, že nejvíce bych vyzdvihl praktický materiál Průvodce metodikou. Vedle hlavních metodických podkladů i další přílohy a prezentací tvoří zdařilý výsledek a jsou s hlavními materiály dostatečně a systematicky propojeny.

q) *Je program zpracován ve všech částech, které obsahuje vzor přílohy pro vzdělávací program (viz vzor na webu MŠMT)?*

Ano, program je zpracován ve všech částech, které obsahuje vzor přílohy pro vzdělávací program.

r) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu tak, jak jsou uvedeny v popisu aktivity č. 7 v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část?*

Ano, program obsahuje všechny povinné dílčí výstupy podle pravidel pro žadatele a příjemce.

s) *Obsahuje program všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu minimálně tak, jak je příjemce uvedl v příloze žádosti o podporu Přehled klíčových výstupů k naplnění indikátorů projektu ESF?*

Ano, program obsahuje všechny povinné dílčí výstupy vzdělávacího programu, ty jsou také v souladu s žádostí o podporu.

- t) Proběhlo ověření programu dle podmínek uvedených v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část – viz kap. 2 a kap. 5.2.4?

Podle všech podkladů, které jsem obdržel a po nastudování pravidel si dovoluji konstatovat, že ověření programu proběhlo podle podmínek uvedených v pravidlech pro žadatele a příjemce. Podle mého názoru ověření programu proběhlo ve všech bodech.

- u) Je součástí finální verze programu Zpráva o ověření programu v praxi (viz vzor na webu MŠMT)? Byly do finální verze programu skutečně zapracovány poznatky z ověření programu v praxi?

Ano, podle nastudovaných podkladů soudím, že ověření programu je dostatečně doloženo a obsahuje rovněž poznatky z ověření programu v praxi.

- v) Vypořádal a zapracoval příjemce Vaše případné připomínky a návrhy, pokud jste je před vypracováním této finální verze posudku vznesl/a?

Během realizace programu probíhala komunikace se zpracovatelem a mé hlavní připomínky byly zapracovány. Náměty k diskuzi často vznášeli sami jednotliví členové týmu realizátorů programu. Zpracovatel postupoval vždy dostatečně odborně a celý tým prováděl vlastní samostatnou reflexi. Níže uvádím ještě některé další nápady a náměty (ale ne výtky), které nebyly uvedeny před vypracováním této finální verze programu.

- w) Jaké jsou slabé a silné stránky programu?

Mezi silné stránky programu bych zařadil především rozvíjení kompetencí žáků SŠ pro demokratickou kulturu v rámci jejich vlastní participace. Aktivita v této oblasti jsou praktickými nástroji pro získání dovedností, které přesahují prostředí školy a studenti je budou moci využít i v dalším profesním, kulturním či politickém životě. Na druhém místě bych vyzdvihl obohacení didaktických a teoretických znalostí pedagogů v oblasti interaktivních metod výuky, ale také v oblasti odborného zaměření na demokratickou kulturu. Mezi dalšími silnými stránkami by se dala vyjmenovat systematická struktura programu, návaznost jednotlivých lekcí, přehledné zpracování všech metodických materiálů a nebo využití inovativních didaktických metod.

Nevidím žádnou výraznou slabou stránku. Pokud by pedagog neměl dostatek času, což by se na první pohled mohlo jevit jako potenciální slabá stránka, má možnost využít z programu jen vybrané části.

- x) Jak hodnotíte celkové zpracování programu a jeho kvalitu? Vložte slovní hodnocení. Pokud byste měl/a program ohodnotit známkou, jakou mu udělíte? Známkování jako ve škole, tj. od jedničky (nejlepší hodnocení) do pětky (nejhorší hodnocení).

Program hodnotím známkou 1, protože mi přijde velmi kvalitní po odborné i didaktické stránce. Za inovace, se kterými jsem se dosud nesešel (jako nejrůznější participativní metody uplatněné přímo ve výuce) bych navíc přidal ještě metaforické znaménko plus k označení nadstandardního výkonu. Líbí se mi praktický impakt, který program po zdařilé implementaci do výuky může mít.

- y) Doporučujete program k realizaci tvůrcem programu?

Rozhodně ano, protože se v tomto programu ve vhodné podobě mísí uplatnění klasických didaktických postupů s inovacemi a odborností. Program je navíc zcela přesně vymezen v oblasti

časového plánu a rozvrhu, a jen opakuji, že postupy rozvíjející participaci žáků jsou zcela zásadní a měly by být rozšířeny do co nejširšího povědomí.

z) Doporučujete program k realizaci i dalšími subjekty?

Ano doporučuji, čímž navazuji na poslední větu bodu y).

2. Zhodnocení programu z odborného hlediska

a) Je program ve všech dílčích výstupech zpracován kvalitně a na potřebné odborné úrovni?

Po nastudování programu si myslím, že veškeré jeho dílčí části a výstupy jsou zpracovány kvalitně a na potřebné odborné úrovni. Dosvědčuje to jak použití odborných zdrojů, odkazů na klasické i aktuální odborné texty, použité citace významných osobností nebo aplikace teorie v praktických částech rozvíjejících vlastní participaci studentů. Nenašel jsem žádné zásadní nedostatky.

b) Je z odborného hlediska program koncipován logicky?

Logická struktura celého programu je zřejmá. Patří to mezi významná pozitiva celého programu. Program seznamuje studenty jak s původem konceptu demokracie, tak se základními principy fungování liberální demokracie a dochází k uplatnění rozhodovacích mechanismů demokracie na úrovni ČR, obce a třídy. Teorie je propojena logicky také s interaktivní částí.

c) Je program ve všech dílčích výstupech zpracován dostatečně přehledně?

Opět soudím, že se jedná o jednu z předností programu. Vnímám ho jako přehledný jako celek, tak jsou přehledné jeho jednotlivé tematické bloky. Každé téma má jasné členění, které usnadňuje orientaci v celkovém souhrnu lekcí.

d) Jsou jednotlivé obsahové části programu propojeny, existuje potřebná návaznost jednotlivých obsahových celků?

Ano, jednotlivé obsahové části programu jsou propojeny a existuje potřebná návaznost jednotlivých obsahových celků. Líbí se mi na programu, že si dokážu představit, že se tematické bloky mohou využít jak samostatně, tak jako jeden propojený celek. Dále bych vyzdvihl opakování a prohlubování probraných znalostí během celého programu v jednotlivých tématech.

e) Odpovídá odborná úroveň programu současným poznatkům a je dostatečně aktuální?

Témata zpracovaná v programu jsou velice aktuální a jejich analýza a aplikace odpovídá současným poznatkům. V metodických materiálech jsou využity jak poznatky zahraničních autorů, tak české odborné texty, nebo znalost reálií a debat v kontextu ČR. Styl předávání poznatků je také velice aktuální, odpovídá tzv. anglosaské-tradici, což znamená že zpracovává odborná témata dostatečně do hloubky a přitom populárně-naučně.

f) Je program z odborného hlediska zpracován v souladu s Kompetencemi pro demokratickou kulturu?

Ano, program je v souladu s Kompetencemi pro demokratickou kulturu a rozvíjí oblast hodnot, postojů, dovedností ale také znalostí, které mi někdy v programech využívajících metody zážitkové pedagogiky chybí. Líbí se mi, že rozvíjí principy kritického myšlení a nezapomíná např. na rozvíjení kompetencí kulturní rozmanitosti a tolerance apod.

- g) Je program ve všech dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován (tj. tak, aby mohl být bez problémů realizován bez dalšího doplňování obsahu učiva apod. i jiným subjektem, v jiné škole)?

Domnívám se, že možnost přenosu jiným subjektem je další předností programu. Program je ve všech dílčích výstupech dostatečně podrobně rozpracován tak, aby mohl být bez problémů realizován bez dalšího doplňování obsahu učiva apod. Způsob jeho členění zajišťuje velmi rychlou orientaci ve způsobu organizace celého programu.

- h) Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že je možná jeho bezproblémová přenositelnost (vyjma částí programu, které jsou popř. vázány na konkrétní region, konkrétní objekt atd., popř. obsahuje program varianty pro jiný region, objekt nebo metodický návod na možnou úpravu pro realizaci v jiném regionu, objektu apod.)?

Má odpověď v podstatě kopíruje odpověď k bodu g). Program je ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že je možná jeho bezproblémová přenositelnost.

- i) Pokud je program určen pedagogickým pracovníkům, je zpracován ve formě odpovídající požadavkům na akreditované programy DVPP: <http://www.msmt.cz/vzdelavani/dalsi-vzdelavani/akreditace-v-systemu-dvpp?>

Ano, program je zpracován ve formě odpovídající uvedeným požadavkům.

- j) Pokud je program určen pedagogickým pracovníkům a obsahuje distanční část, je zpracován dle akreditačních požadavků na programy DVPP s distanční částí: <http://www.msmt.cz/file/36202?>

Ano, program je zpracován ve formě odpovídající uvedeným požadavkům.

- k) Je soubor odkazů na materiály, které byly pro danou problematiku vytvořeny v předchozích projektech, dostatečně rozsáhlý, jsou anotace výstižné a jsou odkazy funkční?

Veškeré anotace a definice jsou výstižné a odkazy jsou funkční. Viz např. (SŠ T4 H2): Materiály k diskusi:

1. Dobové zpravodajství o tzv. opoziční smlouvě:

<https://ct24.ceskatelevize.cz/domaci/2532988-dohoda-ktera-vymazala-rozdil-mezi-pravici-a-levici-pred-20-let-politici-podepsali>

(3. video umístěné v textu – dobová reportáž o opoziční smlouvě z 9. 7. 1998, čas: 0:00–3:33)

Program je dostatečně rozsáhlý, ne všechny materiály musí pedagog využít, ale dostává různé další typy pro výuku nebo přílohy, které umožňují hlubší pochopení probírané tematiky.

- l) Je terminologie používaná ve všech dílčích výstupech na odpovídající odborné úrovni, popř. je v odůvodněných případech dostatečně vysvětlena?

Ano, terminologie používaná ve všech dílčích výstupech je na odpovídající odborné úrovni a zároveň je dostatečně vysvětlena. Jak jsem psal výše, především oceňuji tzv. anglo-saský styl psaní, což znamená, že odborná terminologie je srozumitelně podaná. Nemám žádnou zásadní výhradu. Terminologie je i při vlastním zpracování vysvětlena jasně, srozumitelně a dostatečně.

- m) Obsahuje program potřebné odkazy na použité zdroje?

Ano, všechny odborné části, u kterých příjemce čerpal z nějakých zdrojů jsou opatřeny odkazy na tyto zdroje. Opět bych jen zopakoval poznámku, kterou jsem uváděl u dalších posudků k jednotlivým verzím programu (ZŠ a SOU), že bych možná u každého Průvodce metodikou doplnil, kdo konkrétně je jeho autorem, spoluautorem. Také přemýšlím, nad svým doporučením, zda sjednotit v další práci

veškeré odkazování podle harvardského systému citování, ale možná že je tento zvolený způsob odkazování přeci jen pro pedagogy přehlednější.

n) Jsou citace uváděny v souladu s platnou normou?

Ano, jak citace, tak parafráze jsou uváděny tak, že naplní základní pravidla citování v českém prostředí a vždy je jasné, odkud byly čerpány použité informace.

o) Prošel program ve všech dílčích výstupech jazykovou korekturou?

Obsah nevykazuje žádné zásadní stylistické či gramatické nedostatky či chyby, domnívám se tedy, že ano.

p) Je program ve všech dílčích výstupech na potřebné jazykové, stylistické a grafické úrovni?

Jak je patrné z poznámky k bodu o), program je ve všech dílčích výstupech na potřebné jazykové a stylistické úrovni. Co se týče grafické podoby, pochválil bych opět především grafickou úroveň zpracování vlastních Průvodců metodikou, které jsou velmi přehledné.

q) Je program ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že splňuje všechny požadavky uvedené v Kritériích kvality digitálních vzdělávacích zdrojů podpořených z veřejných rozpočtů: http://clanky.rvp.cz/wp-content/upload/prilohy/21071/kriteria_kvality_digitalnich_vzdelavacich_zdroju.pdf?

Ano, program je ve všech dílčích výstupech zpracován tak, že splňuje všechny uvedené požadavky.

r) Doložil příjemce, jak nabídl program ke zveřejnění na portálech uvedených v Pravidlech pro zadatele a příjemce – specifická část?

Ano, podle mého soudu příjemce doložil splnění tohoto požadavku.

s) Jak hodnotíte celkovou odbornou úroveň programu?

Na prvním místě bych chtěl vyzdvihnout praktickou část programu, mám především na mysli ty části, které velmi novátorsky pracují s rozvíjením dovedností participace v demokratických společnostech. Je velmi prospěšné, že žáci mohou tyto metody použít k reálným aktivitám ve škole a v obci a lépe skrze ně pak mohou pochopit fungování rozhodovacích mechanismů v demokratickém státu. Konkrétně tedy mám na mysli v podstatě celý tzv. PRAKTICKÝ BLOK. Jmenovitě pak využití těchto metod: 1) práce s Vennovým diagramem; 2) tematické klastry; 3) prioritizace pomocí barevných koleček; 4) SWOT analýza; 5) tvorba vize; 6) plán práce. Domnívám se, že tento postup je skvělým souhrnem nástrojů, které mohou studenti využít nejen ve svém dalším studiu, ale také v dalších aktivitách a budoucím profesním životě.

Na druhém místě bych ocenil odbornou stránku celé tematiky, zabývající se různými podobami demokracie. Studentům jsou představena mnohá témata, která se zabývají historickými i aktuálními podobami demokratických způsobů rozhodování. Celá reflexe těchto demokratických mechanismů je velmi aktuální a ukazuje, jakým způsobem je demokracie vymezena co do rozsahu uplatnění rozhodnutí většiny, které není možné chápat absolutně, ale má své limity, které jsou o to výraznější, pokud hovoříme o demokratickém rozhodování v liberálně-demokratických státech. Konkrétně např. při zpracování tematiky referenda - o čem je a není možné hlasovat. Těchto limitů si totiž často nejsou občané vědomi, stejně jako mnozí politici a dochází k zásadním dezinterpretacím funkcí a možnosti uplatnění některých možností demokratického rozhodování, jakým je uvedené referendum aj. Další pozitivní stránkou celého programu je vyváženost interaktivních částí zážitkové pedagogiky s prostorem věnovaným rozvoji znalostí. U některých jiných programů mi jako pedagogovi vadí, že se spíše akcentuje část věnující se zážitkové pedagogice a na vědomosti se tak trochu zapomíná. Jak už jsem psal výše, v částech věnujících se teorii jsou jasně, stručně, srozumitelně a výstižně

vymezeny definice základních pojmů a mechanismů demokratického rozhodování. Oceňuji pak především to, že i když se jedná o populárně-naučné pasáže (dostupné širšímu publiku různě nadaných studentů), jsou vysvětleny dostatečně do hloubky, aniž by ztrácely na srozumitelnosti. Na závěr bych ještě zmínil to, že se mi líbí také didaktické uchopení celé tematiky. Veškeré kompetence (hodnoty, postoje, dovednosti, znalosti) jsou přehledně popsány a funkčně rozvíjeny, tak jak požaduje typ školy, ve kterém mají být aplikovány. Pedagog dostává řadu dalších tipů k výuce, svému dalšímu vzdělávání a zároveň má možnost s programem kreativně pracovat. Vedle klasických metod jako jsou diskuse nebo brainstorming je metodika obohacena o méně využívané metody jako Vennův diagram. Vedle nich se pak objevují inovativní metody, jako jsou tematické klastry. Důležitým doplňkem jsou pracovní listy nebo přílohy pro pedagogy. Ocenil bych také přehledně zpracovaný Průvodce metodikou. Program nezapomíná ani na evaluační část pracující s evaluačním dotazníkem a fokusní skupinou, což je další důležitý a praktický rozměr programu. Celkově se jedná o velmi zdařilý a potřebný program, který se věnuje aktuálním tématům a problémům liberálních demokracií obecně, s přihlédnutím k některým českým specifikům, propojující zábavné aktivity s teorií a rozvíjením praktických dovedností.

3. Zhodnocení programu z didaktického hlediska

- a) Jsou zvolené metody, postupy a formy výuky/realizace programu vhodné?
- b) Odpovídají zvolené metody, postupy a formy dané cílové skupině?
- c) Odpovídá obsah a odborná náročnost programu zvolené cílové skupině?
- d) Pokud je program určen pro děti a žáky, jsou zohledněny věkové zvláštnosti dané cílové skupiny?
- e) Pokud je program určen pro pedagogy, jsou z hlediska andragogiky zvoleny odpovídající formy výuky?
- f) Je v programu zvolena a realizována vhodná forma motivace cílové skupiny?
- g) Jsou využity vhodné aktivizační metody?
- h) Jsou v programu využívány vhodné didaktické pomůcky?
- i) Je metodika programu zpracována na potřebné didaktické úrovni?
- j) Obsahuje program všechny potřebné materiály, prezentace, odborné texty, baterie příkladů dobré praxe, seznam doporučené literatury, internetové odkazy, klíče k listům úkolů, křížovek, kvízů, poznatky z ověření v praxi atd.?
- k) Jak hodnotíte celkovou didaktickou úroveň programu?

Případné další komentáře/poznámky k programu

Opět kopíruji nápad z dalších posudků stejného programu. Líbila by se mi nějaká galerie projektu umístěná na webových stránkách organizace MKC, ve které by byly popsány všechny realizace žákovských projektů. Nicméně je to podle mého názoru nad rámec velmi zdařilého projektu a muselo by to být podpořeno další finanční částkou.

Potvrzují soulad tohoto programu se zaměřením výzvy, se strategickými dokumenty, s pojetím
Kompetencí pro

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

demokratickou kulturu a s požadavky na výstupy aktivity č. 7, které jsou uvedeny v Pravidlech pro žadatele a příjemce – specifická část (navazující dokument výzvy Budování kapacit pro rozvoj škol II). Program je zpracován kompletně a je na potřebné odborné a didaktické úrovni.

	Jméno, příjmení, titul	Datum a místo	Podpis
Zpracoval/a	Mgr. Ing. Martin Brabec, Ph.D.	Liberec 12. 12. 2019	

EVROPSKÁ UNIE
Evropské strukturální a investiční fondy
Operační program Výzkum, vývoj a vzdělávání

MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY

